

FDUV

Gula Pressen

Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f.

December 2010

Gula Pressen

FDUV:s och DUV-rörelsens
medlemsblad

Utgivare

FDUV
Förbundet De
Utvecklingsstördas Väl r.f.
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
fax (09) 40 77 48

Ansvarig utgivare

Lisbeth Hemgård
lisbeth.hemgard(a)fduv.fi

Redaktionssekreterare

Anne Wetterhoff
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
anne.wetterhoff(a)fduv.fi

Ombrytning & layout

Anne Wetterhoff

Adressförändringar

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors
tfn (09) 43 42 36 0
e-post: fduv(a)fduv.fi

Tryckeri

Fram
Vasa 2010

Upplaga

2 500

Pärmbild

Tony Gunell och Toni Sparv på
utflykt i skogen.
Foto: Tina Holms

Innehåll

Ledaren: Ett nytt år	3
Solgården	4
Sensotekets friluftsdag	6
På vandring med Toni, Tony och Tina	7
Kårkullas 50-års historik	8
Lättlästa broschyrer från FPA	9
Olika läsare på bokmessa	10
Läsombudsprojektets seminarium	10
Alexandra ny föreningssekreterare	11
Samarbetsförbundet kring funktionshinder	11
Jukka är en van festivaljobbare	12
Stödpersonsverksamheten	13
Valinsamlingen En liten gest	14
Rekreationsdagar för föräldrar	15
Finlands Handikappidrott och -motion	15
Nya böcker i FDUV:s bibliotek	16
Föreningssidorna	18
Kurser och evenemang 2011	21
Julklappstips	22
Kurser och evenemang 2011	23
Kalender	24

Gula Pressen har deadline
tisdag 25 januari 2011
och utkommer vecka 7.

Skicka material per e-post: gulapressen(a)fduv.fi
eller per post till adressen: Gula Pressen, FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A, 00250 Helsingfors

Ett nytt år, nya uppgifter och ny arbetsfördelning

2011 blir ett tufft år. Under de närmast följande månaderna skall fyra förbund, som hittills har skött sina uppgifter var för sig, lära sig att samarbeta och se gemensamma helheter. Allas föresatser är mycket goda, men det finns alltid i alla organisationer en inre tröghet, som ibland kan vara starkare eller segare än alla föresatser.

På sätt och vis handlar det här om en öppen diskussion och en förmåga att inte skrämmas av att gamla vanor och ingrodda mönster måste ses över. Samtidigt handlar det om att högakta alla funktionshinder och att inte rangordna dem.

Men det nya årets största utmaning kommer inte med det nya förbundet. Utmaningarna kommer med en allt sämre och mera besvärligt fördelad nationell och internationell rikedom och fattigdom. Tumregeln har varit att en människa med funktionshinder lätt döms till fattigdom och att samhället inte tar tillvara alla de resurser som nu står till buds.

En gradvis förskjuten inkomstfördelning blir i längden ett samhälleligt funktionellt hinder. Det ökar avstånden mellan olika grupper och försvårar socialpolitiken eftersom den stora majoriteten nu lever över sina tillgångar och därför lätt lockas in i ett inskränkt egoistiskt handlingsmönster. En ökande skuldsättning är inte i kombination med en ekonomiskt osäker framtid något tilltalande framtidsperspektiv.

Vi vet att åtstramningen nu redan försätter många kommuner i en pinsam klämma: för att få bukt med en allt mera besvärlig ansvarsfördelning mellan stat och kommun skär redan många kommuner i bidrag och tjänster, som egentligen skulle falla på dem.

Ett litet exempel är hemservicen. Förordningens 9 paragraf beskriver allt det som skall räknas in i hemservicen, men nu redan finns det en tendens att omtolka de av förordningen påförda skyldigheterna som om det vore möjligt att portionera ut servicen i form av privatiserade deltjänster. Den tolkningen kan få ganska ödesdigra följder för människor med lite mera omfattande funktionshinder. De socialpolitiska målsättningarna hotas alltså av att vår lagstiftning blir mera porös och därmed mindre inkluderande.

Där finns en av utmaningarna inför det nya året.

Nils Torvalds

FDUV:s styrelseordförande
nils.torvalds(a)welho.com

Gula Pressen vill önska alla sina läsare

God Jul och Gott Nytt År!

Solgården

– ett modernt och tillgängligt semesterställe

Den 17 augusti 2010 blev representanter från olika nordiska intresseorganisationer för personer med utvecklingsstörning inbjudna att åka på studieresa till semesterstället Solgård, som grundats av norrmän och som ligger på Costa Blanca i Spanien. Costa Blanca är den 370 km långa östkusten som är känd för att ha Spaniens bästa klimat. Solgård erbjuder en tillgänglig hotellmiljö både utom- och inomhus. Överallt går det bra att ta sig fram med rullstol och självklart också in i simbassängerna!

FDUV och dess systerorganisationer Thorskahjälp (Island), LEV (Danmark) och FUB (Sverige) var alla inbjudna till Solgård. Från FDUV åkte vice ordförande Ossian Wassborr och kursplanerare Elina Sagne-Ollikainen. Solgård betalade för vår resa och vårt uppehälle.

Då vintern kommit till Norden, är det många som funderar på att rymma från kolden. Solen ger oss energi och ork och bättre humör. De är lätt att locka fram ett leende hos vem som helst, då himlen står klar och blå. Vi fick se hur 170 personer med utvecklingsstörning och ledsagare slappnade av i solen, reste på utfärder och hade det mysigt på Solgård.

Inget ställe likt i hela Norden

Vi kan säga att denna resa var en ögonöppnare för hur norrmän försäkrat sig om att personer med utvecklingsstörning med stort behov av assistans också får en plats i solen. I dag ordnas fem resor per år till Solgård från olika platser i Norge. Personerna som reser ner blir redan på flygplatsen mottagna av Solgårdens personal och får

En av hotellets bassänger med utsikt över berget Puig Campana.

Redo för sightseing.

resa i ett eget chartrat plan. Ett nära samarbete mellan Solgård och SAS har gjort att besättningen ombord är skickliga på bemötande och att alla passagerare känner sig trygga och säkra på flygresan.

Solgård eller på spanska Hacienda del Sol har anor tillbaka till år

Duo Intermezzo underhåller.

1968 då en grupp pionjärer på fyra år bildade ett andelslag, köpte tomt, planerade, finansierade och byggde ett "feriesenter" anpassat för målgruppen och med plats för 140 gäster. Sedan Solgården öppnade sina dörrar 1972 har över 70 000 gäster besökt semesterstället.

De första åren var personer med utvecklingsstörning den största gästgruppen. Men äldre hälsosvaga och pensionärer var ända från början en viktig grupp som fyllde Solgården de perioder då stället var ledigt.

Kompetent personal

Solgården är idag att semesterställe som i 30 år utvecklat ett synsätt, ett varumärke, rutiner och kompetens. Genom åren har det på Solgården funnits många engagerade människor som jobbat för att det skall finnas ett utbud av semesterverksamhet, rekreation och social kontakt för ensamma personer och personer som har svårt att delta i samhällslivet.

Mottot för Solgården är trygghet, trivsel och glädje som garanteras av kompetent personal och ett stort utbud av aktiviteter som anpassas efter gästernas önskemål och behov. Stället har 65 anställda, varav 45 är spanjorer. Nyckelposterna, så som receptionister, reseledare, läkare, sjukskötare och Solgårdens direktör innehåller personer som kan flytande norska och skandinaviska.

Spansk kultur är en hjärtesak

På Solgården läggs fokus på att gästerna ska få uppleva den spanska kulturen och den spanska livsstilen. Under veckorna som gästerna är på Solgården serveras mat som är både spansk och skandinavisk, det vill säga alla kan välja mellan spansk och skandinavisk mat.

Solgården ordnar utfärder och program som gör att gästerna blir bekanta med regionen och de omkringliggande byarna. Transporten till bland annat bergsbyn Guadalest sker på räls med bussar som har hiss och plats för flera rullstolar.

Gästerna kan även välja att vara aktiva inom hotellområdet med aktiviteter som bland annat boccia, tennis, minigolf, bassängaktiviteter, biljard, pilkastning och solbad förstås. Icke att förglömma är att ta sig något svalkande mellan varven eller att spela på Schimmelpianot som står i barfoajén.

Hotellområdet har även en "Sansegård" där olika sinnen aktiveras och där besökaren kan ta sig fram i en tillgänglig miljö fylld med exotiska träd och örter (apelsin-, citron-, oliv-, mandel- och mangoträd, lavendel, rosmarin osv.).

Hur kommer man till Solgården?

När Pablo Sbertoli får frågan om hur DUV-medlemmar kan komma till Solgården svarar han:

– Ni är hjärtligt välkomna till Sol-

gården när som helst. Turprogrammet kan laddas ner från internet och ni kan anmäla er på turer från Oslo eller ordna med direkt resa till Alicante själva och bli med i gruppen.

År 2011 reser ett eget chartrat plan från Oslo under följande datum:

24.05. 2 veckor

07.06. 1 vecka

14.06. 2 veckor

09.08. 1 vecka

16.08. 1 vecka

04.10. 1 vecka

Vad kostar det?

En vecka inkluderat flygresor från Oslo, helpension och övernattnings i enkelrum ekonomi/dubbelrum standard kostar 924 euro.

Sommaren 2011 går det bra att anmäla sig till resor som startar från Oslo. Flygbolaget Norwegian flyger till Oslo från Helsingfors med priser börjande från 30 euro/riktning. FDUV planerar att ordna en resa från Finland år 2012 med ambitionen att ha ett eget chartrat plan. Sprid informationen om att detta ställe finns och börja spara!

Mera information angående priser och kontaktinfo finns på www.solgarden.no.

Text: Elina Sagne-Ollikainen

Foto: Ossian Wassborr

Spansk folkdans visas upp av en grupp barn, unga och vuxna från regionen.

Thormod Mjaaseth, styrelsemedlem i Solgården och Ossian Wassborr, vice ordförande för FDUV, i bergsbyn Guadalest.

Elina Sagne-Ollikainen, Sabi Ly, Elisabeth Lillqvist och Tommy Allén går runt på Sveaborg. Bengt Skogster och Jukka Ruotamo framför Augustin Ehrensvarlds grav på Sveaborg.

Efter mycket promenerande återvände vi med färjan till fastlandet.

Sensotekets friluftsdag på Sveaborg

Måndagen den 30 augusti på eftermiddagen åkte vi till Sveaborg. Vi träffades vid Sveaborgs färja på salutorget kvart i fyra, där Anna Kantanen, Steg för Stegs föreningssekreterare, Elina Sagne-Ollikainen, FDUV:s kursplanerare och Janna Rosenqvist, praktikant på FDUV, väntade på deltagarna. Vi var en grupp på 20 personer och det fanns deltagare från Borgå, Ekenäs och Helsingfors.

Väl framme väntade vår guide, Erja Antell, på oss. Hon berättade om Sveaborgs historia och visade oss runt på ön. Trots att rutten är anpassad för rullstolar, fick vi ibland hjälpas åt för att komma upp för backarna. Efter rundturen samlades vi och hade picknick med smörgås, frukt, kex och varm saft. Vi sjöng och njöt av varandras sällskap. Klockan halv åtta var det dags att ta färjan tillbaka. Det var en fin och lyckad dag. Vi tackar för oss!

Text och bild: Elina Sagne-Ollikainen

En rovfågel flyger in – en variation på Carmen

ett samarbetsprojekt mellan DuvTeatern, dansskolan Blue Flamenco och Finlands Nationalopera.

Föreställningarna (märk ändrat klockslag 22.1 och 29.1)

Almisalen på Nationaloperan

Lördag 22.1 2011 kl.19:30 PREMIÄR

Fredag 28.1 kl.12:00

Lördag 29.1 kl.16:00

Sellosalen i Esbo

Tisdag 1.3 kl.18:30

Onsdag 2.3 kl.12:00

Man kan köpa biljetter till föreställningarna via operans biljettkassa, telefon: (09) 403 022 11 eller e-post: liput(a)operafin.fi. Biljetter kan också köpas från Lippupiste, telefon 0600 900 900.

Friluftsdag i Österbotten

På vandring med Toni, Tony och Tina

En fredag eftermiddag i början av oktober var Tony Gunell, Toni Sparv och jag på friluftsdag i skogen i Kuni. Kuni ligger drygt 20 km norrut från Vasa. Vädret var mulet och det låg regn i luften men vi var bra klädda så ifall det skulle ha kommit några droppar så skulle vi ha klarat det bra. Det visade sig att vi skulle klara oss helt utan regn. Vi vandrade längs vandringsleden en bit, hade mellanmålspaus, vandrade lite till och sedan tog vi middagspaus.

För den som blev nödig efter maten hade vi med en utflykts-WC som installerats bakom en stor sten. WC:n var gjord av en hopfällbar campingstol som hade ett hål i sitsen och där fanns en WC-ring. WC-stolen var enkel att ta med och enkel att använda.

Efter middagen vände vi tillbaka mot bilen. Det var en bra friluftsdag med vandring längs en del av Kuni vandringsled och middag ute i det fria. Huvudsaken med eftermiddagen och kvällen var att få vara ute, lära känna naturen med sina sinnen och laga mat i naturen. Nästa gång, när det är lite varmare, kanske vi övernattar också.

Text och bild: Tina Holms

Det var en ganska lång vandring med mellanmålspaus och middag. Vårt mål var en rastplats där man kunde grilla. Jag hade kompassen med mig. En karta hade jag fått av Tina. Jag gick före Tony och Tina och satte ut reflexer för att vi skulle hitta tillbaka till bilen när det blivit mörkt. Jag hade med mig två ficklampor. Det var bra för innan vi var tillbaka till bilen så var det riktigt mörkt.

Under vandringen smakade vi på blåbär, lingon och svamp. Jag luktade på mossa, svampar, träd och kottar och kände på stora stenar som vi gick förbi.

Jag sprang och kollade om rastplatsen fanns nära oss när vi skulle ta paus för middag. Det var den inte så vi tog paus i mossan. Vi åt jättegod mat. Tina hade tagit med ingredienser till middagen och efterrätt. Tony och jag kokade potatismos, köttbullar och sås på trangian (ett utomhuskök som Tina tagit med). Till efterrätt blev det chokladmousse.

Efter vandringen var jag trött och slut. Jag vill gärna gå flera gånger på vandringsleder. Jag trivs bra ute i naturen.

Text: Toni Sparv tillsammans med Tina Holms

Toni äter middagen som han och Tony själva lagat

På vandringsleden. I påsen har Toni reflexen som han hänger upp med jämna mellanrum vid stigen för att vi ska hitta tillbaka till bilen när det blivit mörkt. Vi hade utflykts-WC med oss.

Kårkullas 50-års historik

En röst för respekt och acceptans

Det råder väl inte längre något tvivel om att vi fått ett hårdare samhällsklimat, där det finns både brister i respekt för andra och ovillighet att överhuvudtaget acceptera mångfald i samhället. Därför är det givetvis en glädje att ta del av boken ”Omsorg, respekt och acceptans”, Kårkullas 50-års historik, som ägnar över 200 sidor åt att beskriva hur värderingar respekt och acceptans vuxit fram i det finländska samhället.

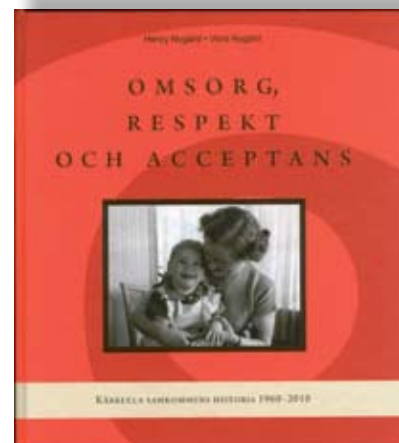
Fil.dr Henry Nygård och hans dotter Vera Nygård har på ett förtjänstfullt sätt strukturerat det stora faktamaterial som funnits att tillgå och orienterar med ett professionellt grepp läsaren i Kårkullas verksamhet under gångna decennier. Bokens källhänvisningar är omfattande liksom den bakgrundslitteratur som använts. En del material saknar jag trots allt. Till exempel finns Läka och Lära inte med på listan över tidningar och tidskrifter. Något svårförståeligt eftersom listan i övrigt upptar ett helt spektra av finlandssvenska publikationer och Läka och Lära dessutom även var Kårkullas språkrör fram till 1970-talet.

Som alltid, då det gäller historia, kan man givetvis se skeende på olika sätt. Normaliseringen och därmed indirekt integreringen hör till ett av omsorgens grundläggande begrepp. I boken konstaterar man att normaliseringsprincipen kan hänföras till Bengt Nirje, som på 60-talet var ombudsman för Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, RFUB, Sveriges motsvarighet till FDUV. Men med så mycket mer berör man inte hans koppling till RFUB och föräldrarörelsen. Bengt Nirje var dock ingen isolerad företeelse i den svenska organisationen, utan en framstående tolk för de strömningar som kom att representera något helt

nytt inom socialsektorn, nämligen de anhörigas och brukarnas frammarsch, då det gällde att utforma de tjänster de själva hade behov av. Normalisering och integrering är hos oss, precis som i Sverige, intimt förknippad med föräldrarörelsens framväxt. Här tycker jag boken således missar något väsentligt. Samspelet mellan Kårkulla och anhöriga till utvecklingsstörda personer berörs närmast i förbifarten, med några meningar, inströdda här och där.

På 1980-talet blev till exempel skolfrågan en av de viktigaste språngbräden för en större integration i samhället. Även om man var delad i frågan inom såväl Tukiliitto som FDUV, kunde organisationerna ändå enas om att med kraft föra fram skolintegreringen. Besluten kring integrering i skolan verkar kanske som självklara och rationella, då man studerar kommunalförbundets protokoll, men verkligheten såg ofta helt annorlunda ut med planer och kontraplaner, ja direkta påhopp på den grupp det var frågan om. Men det fanns också skolmän som arbetade för integration, för en skola för alla. Personligen hade jag gärna sett att undervisningsrådet Lars Nyströms viktiga insats i detta hänseende skulle ha nämnts i historiken. Lars Nyström var som bekant vid sidan av sina uppgifter i FDUV under en lång tid även engagerad inom Kårkulla.

En annan viktig fråga var decentraliseringen och kommunaliseringen av omsorgens service – på gott och ont. Skeendet här får en god dokumentation i historiken. Jag väljer att plocka ett av bokens många välfunna citat. Kårkullas tidigare omsorgsdirektör Lasse Weckroth konstaterar i ett tidningsinlägg, att han visserligen såg huvudlinjen i utvecklingen som riktig, men oroade sig för ”att det kunde

uppstå situationer, där ett växande antal personer fattade beslut gällande omsorgen mera på basen av makt och myndighet än av medvetenhet om vad det hela var fråga om”. Frågan blev således på vilket sätt man kunnat trygga ett ”specialkunnande” samtidigt som man önskade ökad integrering och inkludering i samhället som helhet.

En integrerad och decentraliserad service stärktes ytterligare av den nya handikappservicelagen, som i hela sitt tänkesätt utgick från individens behov. Sett i backspegeln valde Kårkulla uppenbart en klok strategi. Historiken belyser hur man gick in för att decentralisera sin service och sitt kunnande samtidigt som man erbjöd sina medlemskommuner att hålla kvar verksamheten inom kommunalförbundet/samkommunen. Många finskspråkiga omsorgsdistrikt valde intressant nog i samförstånd med sina medlemskommuner en motsatt målsättning. Man överlämnade stora delar av servicen till primärkommunerna – men utan några större garantier för en fungerande kunskapsöverföring.

Institutions(anstalts)kritikens framväxt i Norden och de utvecklingsplaner som småningom också tog form

inom Kårkulla får uppmärksamhet i boken. Att effektivt distribuera kunskap i brukarnas närmiljö är en av kungstankarna i en decentraliserad service. Men idén om att "central" kunskap skall kunna erbjudas och "lagras" i de forna centralanstalterna lever fortfarande kvar och detta förvånansvärt segt i vårt land. Kårkullas historik beskriver uppbyggnaden av ett centralt resurscenter vid Kårkulla vårdhem, men konstaterar samtidigt att centret i verkligheten inte fått den roll man ursprungligen tänkt sig. Därremot har de regionala byråerna och deras verksamhet frodats och utvecklats. Orsaken ligger förmodligen i att det sist och slutligen är ett litet antal frågor som inte kan hanteras lokalt av en engagerad och kunniga personal på plats.

Enligt en STAKES-utredning, som citeras i historiken, skulle en total nedläggning av vårdhemmet i början av

2000-talet ha krävt 6,5 miljoner euro extra medel. Detta skall vägas mot att samkommunens underskott för löpande verksamhet – mycket på grund av stora fasta kostnader och minskat platsantal vid vårdhemmet – fram till 2002 uppgick till 1,3 miljoner euro. Summan har säkert vuxit sedan dess. Om man hade accepterat avvecklingskostnader i början av 2000-talet, hade man uppenbarligen nu kunnat satsa mer på en modernare servicestruktur. Och hade totalkostnaderna över tid egentligen blivit så mycket större?

I historiken finns givetvis mycket mer än det som ryms med i denna text. Beskrivningen av hur Kårkulla byggt upp boende, arbetsverksamhet och en rådgivning i alla regioner i Svenskfinland och oftast i ett gott samarbete såväl med brukare som med medlemskommuner är en intressant, ofta entusiasmerande läsning. Kår-

kullas insats för det skyddade arbetet för övriga funktionshämjade liksom arbetet inom missbrukarvården skall heller inte glömmas. Allt detta får plats i boken, som även till sin layout är inbjudande.

En läsare som kanske inte har tid eller intresse för alla detaljer, kan bläddra i boken och söka fram de avsnitt som intresserar. Själv ger jag ett extra plus för den insiktsfulla beskrivningen av ideologins utveckling i början av boken liksom de faktarutor, där omsorgens egentliga uppdragsgivare kommer till tals. Nej, jag avser inte kommunerna, utan givetvis personer som själva har en utvecklingsstörning. De utgör en av de viktiga medborgargrupperna, då det gäller en samhällsagenda för medmänsklighet och fulla medborgerliga rättigheter, en agenda där respekt och acceptans är honnörsord.

Mikael Lindholm

Lättlästa broschyrer från FPA

FPA står för Folkpensionsanstalten. FPA har i år gett ut lättlästa broschyrer om studier, arbete, hälsa, familj, pension och flyttning. LL-Center har bearbetat texten i de svenska broschyrerna. Broschyrerna kan laddas ner på: www.fpa.fi Gå till: Om FPA > Publikationer > Broschyrer Tryckta broschyrer fås på FPA-byråerna.

I den här broschyren kan du läsa om de ekonomiska stöd du kan få av FPA om du blir sjuk eller behöver rehabilitering. Här kan du också läsa om FPA:s stöd för personer med funktionshinder och kort om företagshälsovården.

I den här broschyren kan du läsa om FPA:s ekonomiska stöd till studerande, arbetslösa och dem som gör militärtjänst eller civiltjänst.

I den här broschyren kan du läsa om FPA:s ekonomiska stöd till barnfamiljer och för boende.

I den här broschyren kan du läsa om vilka FPA-förmåner du har rätt till om du flyttar till Finland. I den andra delen av broschyren kan du läsa vad som händer med din sociala trygghet om du flyttar bort från Finland.

I den här broschyren kan du läsa om FPA:s pensioner och andra stöd för pensionärer.

Christina Grönroos, ett av Finlands första läsombud och några deltagare från en läsgrupp inom DUV i Östra Nyland visar hur det kan gå till i en läsgrupp. Fr.v. Jonas Bergholm, Christina Grönroos, Maj-Britt Lindroos och Margareta Granqvist.

En stor publik följde med programmet på Tottiscenen. Bokmässan hölls i Helsingfors 28–31.10.2010.

Johanna von Rutenberg förevisar LL-material på bokmässan i Helsingfors.

Foton: Anne Wetterhoff

Olika läsare på bokmessa

Bokmässan är en guldgruva för bokmalar och andra litteraturintresserade. Men hur är det för personer med läs- och skrivsvårigheter. Litteratur kanske väcker mera olust än tanken att få fina läsäventyr.

LL-center har deltagit i bokmässan under många år, men nytt för i år var det sätt vi presenterade Läsombudsprojektet. En läsgrupp bjöds in på Tottiscenen, en av de många scener som finns på bokmässan och läsombudet Christina Grönroos satte igång och läste. Hon började med LL-Bladet och sedan läste hon ur några lättlästa faktaböcker. Det var faktiskt intressant att följa med. Det var fängslande hur aktuella händelser kan väcka så många tankar. Jag var imponerad över hur läsgruppen kunde koncentrera sig trots att de var omringade av en stor publik.

Vi på FDUV var överraskade över hur stor publik läsgruppen lockade, folk skockades runt scenen, vad är på gång, vad säger de? En redaktör från Svenska Litteratursällskapet kom fram till mig efteråt och sa att det här verkligen var en riktig kulturupplevelse att få följa med en läsgrupp.

Jag vill tacka läsgruppen för att de ställde upp, det var ett fyndigt sätt att föra fram budskapet, ”alla har rätt till läsning”.

Lisbeth Hemgård

Projekt Läsombud i Svenskfinland ordnade inspirationseminarium

Projektet ordnade ett inspirationseminarium torsdagen den 11 november 2010 i Vegahuset. Ellinor Forssmed-Östh, enhetschef inom handikappomsorgen i Stockholm och Marie Schelander, läsombud inom äldreomsorgen i Göteborg (bilden) gav råd och tips till en talrik publik.

FDUV:s LL-Center har fått RAY-medel för ett treårigt läsombudsprojekt. Projektets syfte är att utveckla en modell för hur läsombud och läsning av lättläst kan göras till en regelbunden och bestående verksamhet inom vård och omsorg i Svenskfinland.

Hej alla!

Jag heter Alexandra och är Steg för Stegs nya föreningssekreterare och vikarierar för Sofia Jernström till nästa sommar.

Steg för Steg är en unik förening och jag är otroligt tacksam att få arbeta med någonting som jag verkligen värderar och tycker att är viktigt. Arbetet har sina utmaningar, men det finns också massor av möjligheter! Det finaste är att vi är ett bra team på Steg för Steg.

Jag kommer från Esbo, men bor numera i Helsingfors. Jag har studerat mänskliga rättigheter och statsvetenskap i Storbritannien, och

däremellan arbetat både utomlands och i Finland, bl.a. på Kårkulla och Folkhälsan. Innan jag började på Steg för Steg jobbade jag med jämställdhetsfrågor i Georgien, ett fattigt land söder om Ryssland.

Ute i världen finns det mycket att göra för att personer med intellektuella funktionsnedsättningar ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Vi har också en del att göra här i Finland för att möjliggöra att alla får det stöd de behöver för att kunna delta jämlikt med andra i samhällets verksamhet.

Till mina intressen hör allting som har att göra med snö och berg. Jag tycker om att vandra upp och sedan skida ner med full fart! Eftersom det är ganska platt här i södra Finland så betyder det att jag ofta använder mina sista slantar för att komma till bergen. Jag tycker också om skärgården, och om att tillbringa tid med mina vänner och min familj.

Jag hoppas att jag under min tid på Steg för Steg åtminstone kan vara med att ta ett litet Steg mot ökad delaktighet i samhället. Går allting som planerat, kommer vi snart att få läsa Gula Pressen på lättläst. Att få tillgång till information är en viktig del av delaktighet. Vi hoppas också att vi kan börja en informatörsutbildning för Steg för Stegs medlemmar i vår.

Hör gärna av dig!

Alexandra Boethius

vikarierande föreningssekreterare
för Steg för Steg
alexandra.boethius(a)fduv.fi

FDUV:s telefonrådgivning

onsdagar, kl. 13–15

Med början onsdag 12 januari 2011

Behöver du hjälp med praktiska frågor eller annars bara tala med någon om din/er familjs situation.

RING! Marita Mäenpää

(09) 43 42 36 13, 040 523 18 46

Nu finns det ett förbund!

Under decennier har de finlandssvenska handikapporganisationerna strävat efter ett effektivare samarbete kring olika former av funktionshinder. Målet har länge varit klart, att uppnå ett samhälle för alla och verka för att medlemsförbundens intressen i gemensamma frågor tas tillvara i samhället.

I somras undertecknade fyra organisationer en stiftelseurkund. Det var Svenska hörsselförbundet r.f., Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f., Psykosociala förbundet r.f. och Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f.

Onsdagen den 24 november höll det nya förbundet, Samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f., sitt höstmöte och valde en ordinarie styrelse. Till ordförande valdes Gustav Skuthälla, ordförande i Psykosociala förbundet r.f., och i styrelsen ingår representanter för alla medlemsförbund.

Förbundet står inför ett utmanande första verksamhetsår. Samarbetsförbundet kring funktionshinder övertar ansvaret för Svenska kulturfondens understöd som tilldelats den sociala sektorn. Samtidigt skall den nyvalda förbundsstyrelsen utveckla sitt nätverk till det ganska löst sammanfogade organisationsfält som nu finns inom hela sektorn av organisationer kring funktionshinder. Även ansvaret för de juridiska ombuden för det finlandssvenska handikappområdet övergår småningom till det nya förbundet.

Den nyvalda styrelsen tillträder 1.1.2011 och omfattar följande ledamöter: Ordförande: Gustav Skuthälla, Psykosociala förbundet r.f., vice ordförande: Gunilla Löfman, Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. Styrelseledamöter: Tor Wernér, Svenska hörsselförbundet r.f., Nils Torvalds, Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f. samt som femte medlem jurist Benedicte von Wendt.

Samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f. utgår i sitt arbete från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, ser till att våra rättigheter garanteras i lagstiftning och att samhällets och allmänhetens attityder till personer med funktionsnedsättning förändras.

För mer information,
kontakta ordförande Gustav Skuthälla, tfn 050 066 7153

Jukka är en van festivaljobbare

Vem är du?

Jag heter Jukka Routimo och är 46 år gammal. Jag är från Helsingfors och bor i Munksnäs där jag redan bott i 14 år.

Av vem fick du höra om Världen i byn?

Jag har jobbat på denna festival redan i 10 år. Först via Röda Korset och nu i år var det första gången för FDUV.

Hur var det att jobba på festivalen?

Det var lätt att få kontakt med människorna eftersom jag tycker om att prata och vara social.

Jag tycker väldigt mycket om att vara med människor. Det var en bra stämning på festivalen och jag tycker inte att det var svårt att jobba där.

Jag tycker att det är viktigt att man själv som funktionshindrad är med och berättar för människorna hur det är, människorna lyssnar bättre då.

Vad var din uppgift?

Jag skulle bland annat sälja olika saker, så som spännen och smycken, som är gjorda på en arbetscentral av olika människor med något slag av funktionsnedsättning. Det gick bra åt och jag tycker att det är bra att det finns en möjlighet för oss att göra sådant.

Skulle du vilja jobba igen på Världen i byn?

Jag vill gärna ställa upp igen. Det är roligt att ha en känsla av att man behövs.

Vad sysslar du med annars?

Jag är väldigt aktiv så det är svårt att komma ihåg allt. Jag har redan i många år varit med och samlat in pengar på hungerdagen för Röda

Korset. Jag gör egen musik, har spelat trummor sedan jag var 21 år gammal. Jag gillar mycket musik och Remu Aaltonen har alltid varit min stora idol.

Jag brukar gå på karaoke och jag har också deltagit i en karaoketävling var jag blev andra och så hjälper jag till på FDUV alltid då det behövs. Så har jag också varit med och spelat teater. Jag har så mycket att göra att då jag kommer hem så går jag direkt i säng. Jag tycker om att vara med människor och hjälpa andra.

Vill du hälsa någonting till Gula Pressens läsare?

Världen i byn är en mycket fin händelse där man har chansen att träffa många nya och trevliga människor. Det är en bra festival med en fin stämning och jag rekommenderar evenemanget åt alla.

Text: Janna Rosenqvist

Jukka Routimo, Stefan Müntzel och Daniela Frankenhaeuser från Steg för Steg på festivalen Världen i byn i Kajsaniemiparken i maj 2010. Foto: Elina Sagne-Ollikainen

Föreningsfestivalen hölls i september på Narinkens torg i centrala Helsingfors. Kari Lautjärvi och Jukka Routimo ställde upp som festivaljobbare.

Vad är på gång inom

stödpersonverksamheten

Stödpersonskampanjen Fyra Betydelsefulla Timmar är på slutrakan

Stödpersonverksamheten inom Finlands Svenska Handikappförbund startade en tvåårig stödpersonskampanj ”Fyra Betydelsefulla Timmar” i februari 2009. Syftet med kampanjen var att synliggöra verksamheten men också att rekrytera personer i åldern 18–35. Så här på slutrakan kan vi konstatera att kampanjen har haft effekt. Vi har fått flere yngre stödpersoner med i verksamheten vilket är jätteroligt. Samtidigt har vi utarbetat ett fint informationsmaterial som vi också delvis kommer att kunna använda när kampanjen är slut. Stödpersonverksamheten har också en sida på Facebook ”Fyra Betydelsefulla Timmar” där vi informerar om vad som är aktuellt.

Stödpersonskurs i Åbo på Novia

I Åbo har stödpersonverksamheten på gång en stödpersonskurs på Novia för blivande samhällspedagoger och någon socionomstuderande. Kursupplägget består av föreläsningar om olika funktionshinder med tyngdpunkt på bemötande och tillgänglighet. Det är både personer med egna erfarenheter av något funktionshinder och andra sakkunniga på området som fungerar som föreläsare. I februari får alla studerande någon som de skall fungera som stödperson för under våren och i början av juni skall studerandena ha skrivit en rapport om tiden som stödperson och vad den har lärt dem. Rapporterna handlar många gånger om insikter om funktionshinder och bemötande men också om hur studerandena har fått större självkänedom. Båda dessa ser jag som mycket viktiga med tanke på deras kommande yrke men även som viktiga i det privata livet.

Socionompraktikant från Arcada

Elin Englund, andra årets socionomstuderande från Arcada gör sin 6 veckors praktik 8.11–17.12 inom stödpersonverksamheten. Under praktiktiden hoppas jag att hon i första hand får en inblick i stödpersonverksamheten och frivilligsektorn men på köpet blir hon ju också bekant med FDUV här i Vegahuset. Elin har aktivt varit med och funderat på hur vi kan göra vår hemsida mera användarvänlig samt hur vi kan använda Facebook för att sprida information om verksamheten. Så jag kan gott säga att det är en ”win-win situation” att ha en praktikant som är aktiv och insatt. Det betyder att också jag lär mig mycket nytt.

Rekryteringsmessa på Gamla studenthuset

Så här mot slutet av året handlar mycket av arbetet om att finslipa planer inför nästa år men före årsskiftet skall vi ännu för tredje gången vara med på rekryteringsmässan MENU som hålls den 1 december på Gamla studenthuset i Helsingfors (klockan 14–18). Det är en mässa där huvudstadsregionens aktörer inom frivilligsektorn samlas för en gemensam sak; att göra frivilligarbete synligt samt rekrytera nya frivilliga. I år är 80 utställare anmälda.

Inbjudan till simtävling i Karleby

En lördag i slutet av maj ordnas simjippo i simhallen i Karleby.

Följande grenar finns att delta i:

25 m fritt damer/herrar

50 m fritt damer/herrar

Stafett 4 x 25 m för blandlag

Alla deltagare får en medalj och ett diplom.

På lördagskvällen, efter tävlingarna, kommer vi att ha en gemensam afton med middag och dans.

För att kunna planera vidare behövs intresseanmälningar redan nu.

Kontakta Elisabeth Hagström, elisabeth(a)nedervetil.fi eller 040 419 8028, senast 15 januari 2011.

I samband med intresseanmälningen kan du vid behov få tips på övernattningsmöjligheter.

Arr: DUV i Karlebyneiden

Frivilligarbete tema inom EU 2011

År 2011 har utlysts som Europaåret för frivilligarbete inom EU. I Finland är det Finlands ungdomssamarbete Allians rf som på finskt håll koordinerar temaåret. Svenska studiecentralen har tagit initiativ och bildat en styrgrupp som skall fundera på hur året skall synliggöras i Svenskfinland. Stödpersonverksamheten är med i den gruppen.

Syftet med temaåret är att lyfta fram frivilligarbetets mångfald; att stärka förutsättningarna för frivilligarbete,

avlägsna hinder och locka nya deltagare samt tacka dem som gör frivilliga insatser. Du kan läsa mera om temaåret på www.svenskastudiecentralen.fi.

Sonja Karnell

samordnare

Stödpersonverksamheten

Jag önskar er alla

en fridfull väntan inför jul!

Behöver du en stödperson eller är du intresserad av att bli stödperson. Gå då in på vår webbsida www.stodperson.handikapp.fi.

Valinsamlingen är nu *En liten gest*

Kimmo Levonen tänkte ramla av stolen då han fick höra, att SMOY valts till att utarbeta Valinsamlingens nya namn och utseende. Från vänster produktionschef Leena Väkeväinen, AD Jukka Illikainen, copywriter Peter Aulén och projektchef Kimmo Levonen

Valinsamlingens nya namn är *En liten gest*. Reformen är historisk för den 103-åriga insamlingen. Enligt en Gallup som låtits utföras av TNS Gallup förknippas namnet Valinsamlingen av finländarna med politik, vilket var den viktigaste orsaken till namnbytet. Till namnet associeras också negativa ord, så som lurendrejeri, humbug och inkassering. Uppfattningarna är felaktiga, eftersom insamlingen inte har någonting att göra med politik och insamlingsvinsten i sin helhet går till det inhemska handikapp- och hälsoarbetet. Följande insamling genomförs i vallokaler under riksdagsvalet i februari 2011.

Som namn var Valinsamling enligt finländarna missvisande, framkom det i gallupen, eftersom av namnet inte framgick insamlingens syfte, d.v.s. välgörenhet. Med namnbytet förhindras också en förväxling av insamlingar, eftersom ordet valinsamling också

används som namn på andra insamlingar.

Hjälpen börjar nära

Med insamlingen *En liten gest* stöds människor nära oss. Också en liten slant i insamlingsbössan åstadkommer mycket, då många är med för den goda sakens skull. Det finns en mängd ”små gester”, med vilka vi kan stödja varandra. Många bäckar små blir en stor å, speciellt då 18 organisationer deltar. Hjälpen går dit, där den behövs. En liten gest är en stor sak för mottagaren, beskriver Peter Aulén från reklambyrån SMOY, som varit med och utformat det nya namnet. Insamlingens nya slogan är ”Hjälpen börjar nära”.

Förutom namnet förnyas också insamlingens utseende. Det nya namnet och utseendet har planerats av reklambyrån SMOY, som med talkoanda deltog i kampanjen *En liten gest*.

– Det var en utmanande och in-

spirerande uppgift att planera ett nytt utseende åt en traditionell kampanj. Namnbytet till *En liten gest* gav fria händer till ett nytt utseende, vilket alltid känns bra för en planerare. Det mest utmanande var att planera ett visuellt yttre, som skiljer sig från andra välgörenhetsinsamlingar, berättar Art Director Jukka Illikainen.

En synligare insamling

Syftet med reformen är, att svara på den feedback människor gett. Alltså att pigga upp insamlingens yttre, att uppmuntra också yngre till att donera och att delta som bössväktare samt att göra insamlingen mera känd. Insamlingens internetsidor förnyas vid årsskiftet och *En liten gest* kommer också att synas på Facebook. Det är meningen, att vallokalernas insamlingspunkter i fortsättningen ska vara synligare och ha ett piggare utseende.

Basverksamheten är den samma som tidigare eller insamlingen sker också i fortsättningen på röstningsplatserna. Och i arrangerandet deltar fortfarande tusentals frivilliga, vars förtjänst det är, att insamlingen kan genomföras i praktiken, berättar projektchef Erika Mäntylä.

Donationerna stannar kvar i hemlandet och hälften används för handikapp- och hälsoarbetet på den egna orten. Den andra hälften används i organisationernas arbete på riksnivå.

Erika Mäntylä

projektchef

erika.mantyla(a)pieniele.fi

Allergi- och Astmaförbundet, Epilepsiförbundet, Förbundet De Utvecklingsstördas Väl, Andningsförbundet, Invalidförbundet, Förbundet för de utvecklingsstördas stödföreningar, Förbundet Utvecklingshämning, Förbundet för Hörselvård, Dövas Förbund, Förbundet för Njur- och Transplantationspatienter, De Synskadades Centralförbundet, Psoriasisförbundet, Krigsinvalidernas Brödraförbund, Diabetesförbundet i Finland, Finlands MS-förbund, Reumaförbundet i Finland och Finlands Hjärtförbund.

Att få träffa andra föräldrar var det bästa.

Rekreationsdagar för föräldrar på Kvarnudden, Pernå

FDUV och Folkhälsans förbund ingick ett samarbete för att kunna samla ihop föräldrar till rekreationsdagar.

Tanken bakom dagarna var att samla föräldrar som stödjer en person med funktionsnedsättning och behöver få rekreation. Rekreationsdagarna riktades till alla föräldrar som vårdar en person i behov av särskilt stöd oberoende av om föräldern får kommunalt stöd för närståendevård eller inte. Rekreationsdagarna förvekligades med hjälp av stöd från penningautomatföreningen RAY.

Koordinator Jonna Skand (Folkhälsan) och kursplanerare Elina Sagne-Ollikainen (FDUV) tog emot anmälningar för dagarna på Kvarnudden, Pernå. Programmet under dagarna handlade om att skapa gemenskap i grupp genom gemensamma diskussioner och att ha tid att känna efter vilka de egna behoven av rekreation är. På Kvarnudden värmdes strandbastun, gruppen fick prova på Senshin eller så kunde man ta sig en paddlingstur i Pernåviken. Naturen lockade också till promenad då solen gladdde oss med sin värme under lördagen. Fysioterapeuten och föräldern Pirjo Laatikainen (Folkhälsan) träffade föräldrarna för diskussion under lördagen och många hade gärna fortsatt mera med henne en stund till.

Det som gav föräldrarna mest under dagarna var bland annat att få vara tillsammans med människor som förstår, det sociala utbytet och att få prova på Senshin. Tack vare Jonas Dufvelins (Senshin ledaren) intresse att fortsätta träffa föräldrarna och föräldrarnas förfrågan startades en föräldragrupp varje söndag i Vegahuset, Helsingfors. Föräldrarna önskar motsvarande kurser i framtiden där avslappning och hur man sköter sitt eget orkande är i huvudrollen. Till alla föräldrar kan jag glatt svara att vi nu påbörjat en tradition, så håll ögonen öppna för nästa rekreationsdagar hösten 2011.

Text och foto: Elina Sagne-Ollikainen

Finlands Handikappidrott och -motion VAU

Finlands Handikappidrott och -motion VAU rf grundades 1.1.2010. Det nya förbundet har snart varit verksamt ett år. VAU planerar, verkställer och utvecklar möjligheter för personer med olika funktionsnedsättningar att ha motion som hobby eller att tävla i idrott. VAU arbetar för att personer som har ett rörelsehinder, en synskada, en utvecklingsstörning eller personer som genomgått en transplantation skall ha möjligheter att motionera. Special Olympics Finland är en del av VAU:s verksamhet.

Verksamheten är indelad i ungdomsverksamhet, hälsofrämjande motion, tävlings- och toppidrott samt organisationsverksamhet. Över 40 olika grenar är representerade. VAU:s kansli finns i Västra Böle, Helsingfors. VAU vill betjäna sin medlemskår, våra dörrar står öppna, säger nya verksamhetsledaren Riikka Juntunen.

FDUV:s lokala föreningar som har barn- och ungdomsverksamhet kan få stöd av VAU om de går med i Sporttiklubi. Stödet uppgår till 200–300 euro och skall användas för materialanskaffning. Ansökningar riktas i januari–februari eller augusti–september till Aija Saari som även betjänar på svenska, telefon: 040 506 4208.

FDUV:s kursplanerare Elina Sagne-Ollikainen är med i VAU:s fullmäktige samt ledningsgruppen för Special Olympics Finland.

Intressanta kommande evenemang:

VAU ordnar i samarbete med Malike m.fl.:

Vinterdag i Kokonbacken i Borgå för familjer lördagen den 5 februari 2011 kl. 10–15.

Gratis skid- och slalomundervisning, korvgrillning.

Förra årets evenemang i Serena samlade 22 familjer.

Vinterdag i Ellivuori, Sastamala

lördagen den 12 mars 2011

Gratis skid- och slalomundervisning, korvgrillning.

Anmäl dig i god tid för att försäkra dig om en plats i skidundervisningen.

Kontaktperson: Antti Tulasalo på Malike, tfn 0207 718 306, antti.tulasalo(a)kvlt.fi

Bilder från www.vammaisurheilu.fi

Kärlek och stålull: om att växa upp med en utvecklingsstörd mamma

Lisbeth Pipping

Gothia, 2010, 189 s.

I boken skildrar Lisbeth Pipping på ett personligt och levande sätt sin uppväxt med en utvecklingsstörd mamma, en svårt alkoholiserad pappa och två småsyster. Läsaren får ta del av en barndom i misär, bristande omsorg och kärlekslöshet. Men boken förmedlar ändå hopp och optimism. Trots svårast möjliga utgångsläge kunde hon vända sina villkor och skapa sig ett bra liv.

Dyslexi: mina bästa sidor är ordblinda

Sveriges Utbildningsradio, 2010, 96 s.

Den här boken vill visa att dyslexi inte måste vara ett funktionshinder. Många av våra främsta vetenskapsmän, politiker, författare och konstnärer har en dyslektisk förmåga. Det finns alltså inga objektiva skäl för att personer med ordblindhet ska ha dåligt självförtroende. Tvärtom!

Nio personliga texter och intervjuer av och med personer som tack vare sin dyslexi har lyckats bra i livet: Niklas Hyland, Lennart Hellsing, Peter, Kajsa Wahlström, Jerzy Sarnecki, Torbjörn Lundgren, Bertil Hult, Lotta Lagercrantz, Erik Winqvist.

Ett CP-bra liv

Jonas Helgesson

Libris förlag, 2010, 217 s.

Vad är ett bra liv? Kan man leva ett bra liv även om man är allvarligt CP-skadad? Kan man må bra även om man inte är vad samhället kallar frisk?

Jonas Helgesson, som mot alla odds har blivit succéförfattare och egen företagare, delar med sig av viktiga saker som han har lärt sig som funktionshindrad, golfare, student, gift, ståuppare och föreläsare.

»Om jag ska välja ett talesätt som beskriver mitt liv väljer jag det här: »Ibland blir det inte som man har tänkt sig, ibland blir det bättre.» Vilket CP-bra liv jag lever!«

Litet syskon: om att vara liten och ha en syster eller bror med sjukdom eller funktionsnedsättning

Christina Renlund

Gothia, 2009, 124 s.

I den här boken är det barnen själva som berättar, det är deras röster vi hör. Barnen är mellan två och sex år och har syskon med autism, cancer, cystisk fibros, epilepsi, hjärtfel, muskelsjukdom, rörelsehinder, synskada och utvecklingsstörning.

Det finns många sätt som barn kan uttrycka sig på, många konkreta verktyg som är användbara för att hjälpa barn att berätta. Och barn behöver prata – i första hand i sin familj men det behöver även finnas konkreta arbetssätt för hur man pratar med barn om sjukdom/funktionsnedsättning inom förskola och vård.

Jag kan själv!

Susanne Larsson

Kommunlitteratur, 2006, 61 s.

Hur skapar man förutsättningar för att öka självständigheten och därmed välbefinnandet hos omsorgstagare? Vad kan man tänka på när det gäller bemötande och förhållningssätt gentemot personer med funktionsnedsättningar? De allra flesta vårdtagare klarar mer än vad många tror. De mår också bättre om de får stöd och uppmuntran till att ta större aktiv del i sitt eget liv.

Från idiot till medborgare: de utvecklingsstördas historia

Karl Grunewald

Gothia, 2009, 496 s.

Boken skildrar historiken kring barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning från antiken till nutid. Boken speglar betydelsen av sociala, ekonomiska och politiska attityder i samhället. Karl Grunewald, tidigare medicinalråd och chef för Socialstyrelsens byrå för funktionshindrade, var en drivande kraft i omvandlingen från anstaltsvård till social service under andra hälften av 1900-talet.

Den kompletta guiden till Aspergers syndrom

Tony Attwood

Studentlitteratur AB, 2008, 448 s.

Detta är verkligen den fullständiga handboken för alla som behöver kunskap om Aspergers syndrom. Boken är en oumbärlig källa för personer som själva har AS, för deras anhöriga, för professionella och för alla som på något sätt är berörda eller intresserade av Aspergers syndrom och andra autismspektrumtillstånd.

Tony Attwoods vill göra det möjligt för personer med Aspergers syndrom att förstå varför han eller hon är olik andra människor och inte känna sig missmodiga och avvisade.

Arbeta med Aspergers syndrom: hantverket och den professionella rollen

Gunilla Gerland

Pavus Utbildning, 2010, 368 s.

Gunilla Gerland är en välkänd handledare och författare med lång erfarenhet av autism. Hennes senaste bok är en såväl seriös som lättläst, och bitvis rolig bok i ämnet. Den vänder sig till alla yrkeskategorier som kommer i kontakt med barn ungdomar och vuxna med autismspektrumtillstånd, det vill säga pedagoger, boendestödjare, behandlingsassistenter, psykologer m.fl.

Ulles mamma: om livet med en vuxen handikappad dotter

Elisabeth Sandlund

Libris förlag, 2010, 168 s.

Hur är det att vara förälder till ett vuxet funktionshindrat barn? Ulle kan säga fem ord, högst tio. Hon gillar att dansa, att vara ute med scouterna, att rida och att vara i kyrkan. Som 25-åring flyttade hon hemifrån.

Ulle kommer aldrig att bli vuxen på samma sätt som Elisabeths första dotter trots att hon föddes efter en helt normal graviditet och trots att ingen har lyckats ge henne någon riktig diagnos.

Ärrvävnad

Maud Deckmar

Deckman & Jejlid Förlag, 2009, 232 s.

I boken ställs frågor som: Vad betyder det att ”släppa taget” om sitt vuxna barn? Går det att känna tillit till att andra kan ge tillräckligt stöd till ens barn när man själv inte orkar? När vardagen är förlamande, hur kan man trots det finna inre ro och läkedom? Och hur gör man för att orka gå vidare trots att man känner samvetskval och sorg över att inte räcka till för dem man älskar mest? Deckmar visar på möjligheter till förändring i sin bok – en bok att finna hopp i!

Vi har Tourette [Videoupptagning]

en film av Björn Tjärnberg, Martin Söder och Eric Donell

Riksförbundet Attention, 2009, längd 46 min.

Filmen ”Vi har Tourette” lämpar sig både som utgångspunkt för en diskussion i skolan och i arbetslivet. Den kan också ge alla dem som fått diagnosen igenkänning och en möjlighet att blicka framåt i sitt liv med Tourette. Fortfarande tror de flesta att Tourette är något ensidigt negativt, vilket inte stämmer överens med verkligheten!

Så himla annorlunda [Videoupptagning]

en film av René Bo Hansen

Pimento film och produktion, 2009, längd 45 min.

”– Jag älskar honom precis som han är, men jag hatar att vår familj är så himla annorlunda!” Så förklarar Rebecka, 13 år, varför hon inte vill att hennes gravt funktionshindrade lillebror ska följa med. I en ålder när det känns livsviktigt att vara ”rätt” kämpar Rebecka med kompisarnas stirrande blickar, vuxenvärldens medlidande och sina egna motstridiga känslor.

Barn med överlappande diagnoser: ADHD, inlärningssvårigheter, Asperger, Tourette, bipolär sjukdom med flera

Martin L Kutscher

Natur & Kultur, 2010, 272 s.

Många barn har flera olika diagnoser inom det neuropsykiatriska spektrat. För att kunna ge dessa barn bästa möjliga stöd och behandling, krävs god insikt i vad överlappningar av olika slag kan innebära.

I denna gedigna och forskningsbaserade handbok går Martin L. Kutscher igenom de vanligaste diagnoserna samt visar på bakomliggande orsaker, symptom och möjliga behandlingsformer. Barn med överlappande diagnoser riktar sig till föräldrar, lärare, specialpedagoger, psykologer och andra intresserade.

Läromedel från FUB

<http://www.fub.se/butik/video>

PUSS - ett läromedel om kroppen, känslor och sexualitet

Åhlund I, Lundén-Welden Å, Myrberg T, Granér L

FUB:s forskningsstiftelse ala har gett ut ett läromedel PUSS som vänder sig till elever i gymnasiesärskolan. Läromedlet består av en webbplats med information direkt till eleverna och en lärarhandledning. Texterna är skrivna på enkel svenska och du kan välja att få dem upplästa. En gedigen lärarhandledning finns till webbplatsen och där får läraren dels teoretiska kunskaper om sexualitet och intellektuella funktionsnedsättningar och dels många praktiska och konkreta tips för hur man kan arbeta med livskunskap och sexualitet. Varje skola kan köpa en licens och får då tillgång till webbplatsen och lärarhandledning. Beställ en kod till webbplatsen där även handledningen ligger som en pdf-fil. En kod kan användas av en skola, och lärarna delar ut koden till eleverna.

Pris: 1200 SEK/skola, användarplats. Beställ här: <http://www.fub.se/butik/video>

Kontakt: Iren Åhlund, Stiftelsen ala, stiftelsen.ala(a)ala.fub.se, +46 (0)8 508 866 86.

Ninjakoll 1 – nu med språkval och tolkning

Ninjakoll är ett läromedel om vad det innebär att ha en utvecklingsstörning. Den riktar sig i första hand till ungdomar (från 13 år och uppåt) med lindrig utvecklingsstörning. Med engelsk eller svensk text eller med teckenspråk eller syntolkning. Ninjakoll är resultatet av ett samarbete mellan FUB:s Stiftelsen ala, Riksförbundet FUB och U.N.G (Ungdom, Nätverk. Grupp), en enhet inom habiliteringen i Stockholms läns landsting.

Pris: 580 SEK + moms

Ninjakoll 2

Ninjakoll 2 – Livet efter skolan, har fokus på framtiden. Det handlar om arbete, utbildning, bostad och fritid för ungdomar med lindrig utvecklingsstörning eller andra intellektuella funktionsnedsättningar som vill förbereda sig för livet efter gymnasiesärskolan. DVD-delen/filmerna är ett läromedel som riktar sig direkt till ungdomarna och medverkande är ungdomar som själva lever med funktionshindret. Till filmerna finns en lärarhandledning som ger konkreta tips om hur man ytterligare kan bearbeta informationen i filmerna. Filmen om arbete och utbildning är 45 min. och filmen om bostad och fritid är 35 min.

Pris 800 SEK + moms

Ninjakoll 1 + 2 (Paket) med språkval och tolkning

Paket Ninjakoll 1 + 2 med språkval och tolkning.

Pris: 1200 SEK

Ninjakoll 1 och 2 finns också i FDUV:s bibliotek.

är till för att DUV-föreningarna lättare ska nå sina medlemmar med information om evenemang som är på kommande. Föreningarna kan, förutom att skriva vad som är på gång, framöver också berätta om vilka evenemang som redan varit. Foton får också gärna finnas på denna sida. Skicka materialet till gulapressen(a)fduv.fi. Nästa tidning har deadline 25 januari 2011 och utkommer vecka 7.

DUV i Jakobstadnejden

Föreningens webbplats: www.jakobstad.duv.fi

Mot nya mål

Laget har funnits en längre tid. Men sen i våras heter det Jaro Rockets och är ett samarbete mellan fotbollsföreningen Jaro och Jakobstadsnejdens DUV-förening.

Laget består av flickor och pojkar i åldern 10 år och uppåt. Alla deltar utifrån egna förutsättningar och stämningen är varm och hjärtlig!

Laget tränas av papporna Jarmo Huhtala och Ralf Holmqvist samt Arto Särkiniemi. Fördelen är att dessa själva varit aktiva fotbollspelare och kan lägga upp träningen på ett ypperligt sätt. DUV-föreningen har ordnat med hjälpledare, som ansvarat för ordningen utanför plan.

Laget tränar varje vecka. Man övar först teknik, sen spelar man och avslutar med att stretcha. Vintertid tränar man inomhus i gymnasal och sommartid utomhus på en gräsplan.

Laget har deltagit i Kokkola-Cupen två gånger. I somras fick man visa upp sina färdigheter i pausen på en riktig Jaro-match! Detta var så lyckat, att folk satt kvar på läktarna under pausen.

Laget har inte bara tränat. I somras bjöds spelare, föräldrar och anhöriga på grillfest. Vädret var toppen och stämningen på topp. Och i höst gjorde man om träffen, förutom grillandet visade Arto upp UPM:s fina brandbil. Den som ville fick provåka, med blåljus och allt!

Spelarna i laget utvecklas hela tiden och laget blir bättre och bättre. Så dessa övningsmatcher är på fullaste allvar. Men framför allt har man roligt, skämt och roliga kommentarer haglar tätt.

För någon vecka sen belönades spelarna med en liten pokal, som tack för den gångna säsongen. För laget återstår någon enstaka träning innan det blir juluppehåll. Men sätt namnet Jaro Rockets bakom örat. För i januari kör man åter igång och siktar framåt, mot nya mål!

**GOD JUL
OCH**

GOTT NYTT ÅR

önskar DUV i Jakobstadsnejden r.f.

DUV i Karlebynejden

Föreningens webbplats: www.duvk.kpnet.com/

Inbjudan till simtävling i Karleby

En lördag i slutet av maj ordnas simjippo i simhallen i Karleby.
Se annonsen på sidan 13.

DUV i Sydösterbotten

Kontaktuppgifter finns på: www.duv.fi

DUV i Sydösterbotten vill önska alla läsare en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt År!

Lördagen den 4 december inledde vi i Sydösterbotten julfirandet med en julfest på restaurang Logen i Närpes. Under det gångna året har vi arrangerat flera olika tillställningar och kurser. När det nya året väl är här tar vi nya tag och ställer till med flera roliga tillställningar.

För mer information tag kontakt per telefon eller e-post, kontaktuppgifterna finns på webbsidan www.duv.fi.

DUV i Västra Åboland

Föreningens webbplats: www.aboland.duv.fi

God jul och Gott nytt år till alla våra medlemmar!

önskar styrelsen

Kom gärna med ideér och förslag på program till nästa år till [aboland\(a\)duv.fi](mailto:aboland(a)duv.fi)

DUV i Västnyland

Föreningens webbplats: www.vn.duv.fi

Lördagen den 22 januari besöker vi Nationaloperan i Helsingfors, där vi tittar på operan En rovfågel flyger in. Bl.a. skådespelare från DuvTeatern är med och uppträder.

På våren kommer vi förhoppningsvis att **starta en barngrupp**. Kontakta Nina Lindroos eller besök vår webbplats för mera information.

Tack för det här året och god jul!

DUV på Åland

Föreningens webbplats: www.aland.duv.fi

Fritidsaktiviteter våren 2011

Fritidsverksamhet för ungdomar i åldern 12–19 år

Plats: Uncan

Tid: 18.00–20.30 på måndagar

Vårterminen startar 10 januari.

– ingen avgift

Fritidsverksamhet för ungdomar i ålder 20 år och uppåt

Plats: Café MUG, Köpmansgatan 11, Emmaushuset.

Tid: 18.00–20.30 på måndagar

Vårterminen startar 10 januari.

– ingen avgift

Bowling

Plats: Idrottsgården

Tid: 16.00–17.00 på tisdagar

Vårterminen startar 11 januari.

Terminsavgift: 35€

Folkdans

Plats: Röda Korsgården

Tid: 19–20.30 på onsdagar

Datum för vårterminen meddelas berörda längre fram.

Ansvarig ledare: Solveig Krogell

Anmälan till Medborgarinstitutet tel. 531620.

Terminsavgift: 28€

Innebandy/fotboll

Plats: Strandnäs Högstadieskola

Tid: 18.30–19.30 på torsdagar

Vårterminen startar 13 januari.

Terminsavgift: 35€

Föräldrastödjarna bjuder till föräldraträff för alla föräldrar

Måndagen den 24 januari kl. 18.30

i Handicampens bibliotek, Skarpansv. 30.

Föreläsning om handikappserviceelagen med inriktning på serviceplanen

Torsdagen den 3 mars 2011 kl. 18.30–21.00 på

HandiCampen, Skarpansvägen 30.

DUV i Mellersta Nyland

Föreningens webbplats:

www.mn.duv.fi

DUV i Mellersta Nyland önskar
alla läsare riket runt

*God Jul
och
Gott Nytt år!*

DUV i Mellersta Nyland ordnade sin traditionella basar i Arbetes Vänners festsal lördagen den 30.10. Basaren var välbesökt och lotterna gick åt som smör i solsken, trots höstrusket. Ett stort tack till alla besökare och alla som var med och hjälpte till under basaren, vi syns igen nästa höst!

Lotter och bakverk var årets dragplåster på basaren.

Kurser i Västra Nyland:

Lördagsskoj för hela familjen

Målgrupp: Familjer som har barn i åldern 0-18 år.

Tid: lördag 12 februari 2011 kl. 13.00–16.30

Plats: Högsands kurs- och feriecenter

En dag för hela familjen med föräldraskap som tema. Diskussion och framförallt möjlighet att träffa andra föräldrar.

Barnen/de unga har roligt program där alla sinnen aktiveras. Programmet omformas enligt de behov som finns.

Ledare kommer att finnas på plats, hela familjen och familjens vänner och anhöriga är välkomna. Du kanske känner några ledare från tidigare kurser eller läger.

Kom och bekanta dig med andra familjer och FDUV!

Avgift: En liten avgift för middag, barnen under skolålder 6 euro, övriga 8 euro

Sista anmälningsdatum: 1.2.2011

Kurser på Vegahuset, Helsingfors:

Vad är multisensoriska miljöer?

Tid: tisdagen den 1 februari 2011 kl. 16.00–20.00

Plats: Sensoteket i Vegahuset,

Nordenskiöldsg. 18 A, Helsingfors

En eftermiddag då föräldrar, mor och farföräldrar, personal på daghem och skolor, barnvakter m.fl. kan lära sig om att aktivera eller hitta avslappning i multisensoriska miljöer. Välkommen med på en eftermiddag av rekreation och kunskap.

Biblioteket har kvällsöppet samma kväll. Kvällen inleds med en kortare föreläsning varefter deltagarna får en personlig tid till nack-skuldra massage.

Kostnad: 15 euro, 10 platser, anmälan krävs för att koordinera massagen.

Humor och glädje

Tid: tisdagen den 2 mars 2011 kl. 16.00–19.00

Plats: Sensoteket i Vegahuset,

Nordenskiöldsg. 18 A, Helsingfors

Vi öppnar temat humor och glädje under ledning av yrkesskickliga personer.

Kostnad: frivillig kaffeavgift

Anmälan: www.fduv.fi/kalender

Närmare information: Elina Sagne-Ollikainen, (09) 4342 3615, elina.sagne-ollikainen(a)fduv.fi

Handikappservicelagen med inriktning på serviceplanen

FDUV

Torsdag 27.1.2011 kl 18.00–20.30

Åbo svenska församling, Församlingshemmet Aurelia, Auragatan 18, Åbo

Föreläsare: Johanna Lindholm, juridiskt ombud i Svenskfinland
Birgitta Huurre, planerare inom handikappservicen i Åbo,
Tiina Kumpuvuori som talar om serviceplan ur brukarperspektiv

Arrangör: pro.studium/FDUV, CP-förbundet, Juridiskt ombud i Svenskfinland för det finlandssvenska handikappområdet.

Tisdag 8.2.2011 kl 17.30–20.30

Borgå folkakademi/Fredrikasalen, Runebergsgatan 16-18, Borgå

Föreläsare: Ulrika Krook, juridiskt ombud i Svenskfinland, socialarbetare

Arrangör: DUV i Östra Nyland, pro.studium/FDUV, Juridiskt ombud i Svenskfinland för det finlandssvenska handikappområdet

Torsdag 3.3.2011 kl 18.30–21.00

HandiCampen, Skarpansvägen 30, Mariehamn

Föreläsare: Johanna Lindholm, juridiskt ombud i Svenskfinland

Arrangör: DUV på Åland, pro.studium/FDUV, Juridiskt ombud i Svenskfinland för det finlandssvenska handikappområdet

Att hantera konflikter inom omsorgen

Måndag 7.3.2011 kl 13.00-18.00 och tisdag 8.3 kl 9.00-16.00

i Tammerfors

Målgrupp: personal inom Kårkullas boendeverksamhet och föräldrar vars ungdom har flyttat till egen bostad eller gruppbostad

Arrangör: Etiskt forum (FDUV, Steg för Steg, Kårkulla samkommun, Finlands Svenska Autism och Aspergerförening och Kyrkans central för det svenska arbetet

Valdebatt i Helsingfors

ordnas i mars 2011

Riksdagskandidater diskuterar frågor gällande social-, hälso- och sjukvård, skolgång, sysselsättning och annat aktuellt med fokus på personer med funktionsnedsättning och kroniskt sjuka.

Information om tid, plats och program finns på: www.fduv.fi/kalender och i nästa nummer av Gula Pressen

Träff för DUV:s föräldrastödjare på Åland

Torsdagen den 13 januari 2011

DUV:s kansli, Skarpansvägen 30 i Mariehamn

Kursledare: Inger Carlson, Center för sorgbearbetning i Jakobstad

För mera information gå in på www.fduv.fi eller kontakta

Marita Mäenpää, tfn (09) 43 42 36 13, marita.maenpaa(a)fduv.fi

Julkalppstips

Från stenåldern till nutid

– Europas historia och världshistorien
i lättläst version

Författare: Pertti Rajala

Historien berättar om det som har hänt
i världen före vår tid.

Världshistorien berättar
om stora förändringar

som har skett under en lång tid.

Det är lättare att förstå det som händer idag
om vi vet vad som har hänt tidigare.

Pris: 36 euro

Kan köpas från Lärum-förlaget.

Lärum-kalender

En överskådlig månadskalender där dagarna är färgkodade:
måndag – grön, tisdag – blå, onsdag – vit, torsdag – brun,
fredag – gul, lördag – rosa och söndag – röd.

Datumsiffrorna är stora och tydliga.

Kalendern har också de finlandssvenska namnsdagarna samt
helgdagar och flaggdagar utmärkta. Kalendern är i A3-format.
Kalender 2011 finns snart att beställas från Lärum-förlaget.

Pris: 9,08 euro

Lärum-förlaget

Handelsplanaden 20 A, 65100 Vasa

tfn +358 (0)6 319 56 51, fax +358 (0)6 319 56 58

e-post: forlaget(a)larum.fi

Presentkort till skönhetskursen i Vasa Ta hand om ditt yttre

Estenomstuderande från skönhetsbran-
schen på Novia visar under fyra kvällar
hur du kan ta hand om dina händer,
ditt ansikte, dina fötter och ditt hår.

Kursen startar vecka 4 eller 5 och
pågår i fyra veckor. Datum meddelas
vid anmälan. Kursen hålls kvällstid
1,5h. Första träffen tar vi hand om våra
händer.

Pris: 4 gånger kostar 30 euro. En gång
10 euro.

Kursen hålls i Sensoteket i Vasa.

Anmäl dig till Annika Martin.

Presentkort till Sensoteket i Vasa eller Helsingfors

Kom och upplev eller slappna av i Sensoteket!

I Sensoteket finns VITA RUMMET som är inrett helt i vitt med
växlande vackra skönhetsintryck för alla sinnen. Här kan man gå ner
i varv och dras med i molnens lugna bana och vattnets stilla porlande.
Avslappningsmusiken i bakgrunden stärker ytterligare sinnesupple-
velsen.

I Sensoteket i Vasa finns COLORADORUMMET. Rummet badar
i klara färger och där finns mycket som väcker nyfikenheten och lockar
till utforskning. Upplevelserna i bollhavet och svarta rummet väcker
glädjen och lusten till samvaro och njutning. I Colorado kan man
också slappna av till tonerna av lugn musik.

I Sensoteket i Helsingfors finns SVARTA RUMMET och AKTI-
VITETS RUMMET med ljudtavla och olika känselmaterial.

**Pris: 10 euro för 45 minuter för barn,
studerande och pensionärer, 15 euro för övriga**

Sensoteket i Vasa finns på Handelsplanaden 20 B
(ingång från Fredsgatan). Boka alltid tid till Sensoteket.
Ta kontakt med Annika Martin om du vill veta mera eller
om du önskar köpa ett presentkort till Sensoteket i Vasa,
tfn: (06) 319 56 52 och e-post: fdv.vasa(a)fdv.fi.

Sensoteket i Helsingfors finns i Vegahuset,
Nordenskiöldsgatan 18 A. Boka alltid tid till Sensoteket.
Ta kontakt med Elina Sagne-Ollikainen om du vill
veta mera eller om du önskar köpa ett presentkort
till Sensoteket i Helsingfors, tfn: (09) 434 236 15 och
e-post: elina.sagne-ollikainen(a)fdv.fi.

Senshinklubb för barn (7 år och äldre) med olika specialbehov

söndagar med start 16 januari kl. 16.30–17.30 i Vegahusets Sensotek, Helsingfors. Avgift: 70 euro för 10 gånger
Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, (09) 4342 3615, elina.sagne-ollikainen(a)fdv.fi, www.fdv.fi

Vinterveckoslut på Peurunka

25–27.2.2011

Välkommen med på ett uppfriskande vinterveckoslut på Peurunka motions- och badanläggning i Laukaa utanför Jyväskylä.

Veckoslutet riktar sig till personer med utvecklingsstörning (med egna ledare/ assistenter/personal) och familjer. Det finns plats för ca 50 personer.

Innehåll

Aktiviteter att välja på: simning i badanläggningen, konditionssal, badminton, wolleyboll, bowling och vinteraktiviteter ute. På kvällarna dans i restaurangen eller fri samvaro. Mot extra avgift kan man erhålla olika behandlingar, terapier eller massage.

Busstransport ordnas med start från Vasa/ Jakobstad/Karleby och Ekenäs/Helsingfors på fredag morgon. Hemresan startar på söndag efter lunch.

Kostnad

165 euro för vuxna, 70 euro för barn 4–13 år i tilläggsbädd.

I priset ingår två övernattningsrum i 2–3 personers rum (alla rum är handikappvänliga och finns i huvudbyggnaden), 2 x frukost, 2 x buffémiddag, sopplunch på lördag och lunch på söndag. Busstransporten kostar 35 euro för vuxna och 10 euro för barn.

Anmälan

Senast 14.1.2011 (antal platser) och **bindande** anmälan senast 31.1.2011 till FDUV/Mailen Murmann, tfn (09) 4342 36 16, 040 865 38 88, fax (09) 40 77 48, e-post: mailen.murmann(a)fduv.fi

Info också på www.fduv.fi

www.peurunka.fi

FPA familjekurser 2011

Ungdomar med funktionshinder/ utvecklingsstörning 15–20 år

27.6–1.7.2011 i Österbotten

Kursnummer 40586

Skicka in ansökan senast 18.3.2011

Kursen riktar sig till familjen i hela Svenskfinland.

Ungdomar med Downs syndrom 15–20 år

13–17.6.2011 i södra Finland

Kursnummer 40581

Skicka in ansökan senast 11.3.2010

Kursen riktar sig till familjen i hela Svenskfinland.

Kurserna är avgiftsfria för deltagarna, kost och logi ingår.

Ansökan till kurserna görs på FPA:s blanketter Ku102r som finns att få på FPA:s lokalbyråer eller via FPA:s webbplats: www.fpa.fi

Till ansökan bifogas ett läkarutlåtande (B eller C-intyg) eller kopia av epikris eller rehabiliteringsplan. Intygen skall innehålla tillräckligt med uppgifter om barnets helhetssituation: om de extra insatser som behövs i och med funktionshindret så som t ex olika terapier. För att FPA skall kunna bevilja kursen bör det framgå i intygen att läkaren rekommenderat barnet/familjen att delta i anpassningskursen. Intygen får inte vara mer än ett år gamla. Ansökningsblanketterna och intygen skickas till FDUV.

Ansökningsblanketterna och intygen skickas till:

FDUV/pro.studium, Nordenskiöldsgatan 18 A, 00250 Helsingfors

Närmare information ger Elina Sagne-Ollikainen tfn (09) 43 42 36 15

e-post: [elina.sagne-ollikainen\(a\)fduv.fi](mailto:elina.sagne-ollikainen(a)fduv.fi)

Juridiskt ombud i Svenskfinland för det finlandssvenska handikappområdet

Rådgivning

tisdagar 13.15–15.45 telefon: 09 43 42 36 32

torsdagar 9.15–11.45 telefon: 09 43 42 36 26

Under rådgivningstiderna svarar någon av de två juridiska ombuden på frågor.

Du kan också ta kontakt per e-post [radgivning\(a\)juridisktombud.fi](mailto:radgivning(a)juridisktombud.fi)

På webbplatsen www.juridisktombud.fi finns uppdaterad information om vad som händer inom handikappolitiken och på lagstiftningsfronten.

Gula Pressen

December 2010

Kalender 2011

12.1 FDUV:s telefonrådgivning startar. Mera info på sidan 11

13.1 Träff för DUV:s föräldrastödjare på Åland. Mera info på sidan 21

16.1 Senshinklubb för barn med olika specialbehov i Helsingfors. Mera info på sidan 22

27.1 Handikappservicelagen med inriktning på serviceplanen i Åbo. Mera info på sidan 21

1.2 Vad är multisensoriska miljöer? i Sensoteket i Helsingfors. Mera info på sidan 21

29.9 Serviceplanen och handikappservicelagen som arbetsredskap i Vegahuset, Helsingfors. Mera info på sidan 22

8.2 Handikappservicelagen med inriktning på serviceplanen i Borgå. Mera info på sidan 21

5.2 Vinterdag i Kokonbacken i Borgå. Mera info på sidan 15

12.2 Lördagsskoj för hela familjen i Lappvik. Mera info på sidan 21

25-27.2 Vinterveckoslut på Peurunka. Mera info på sidan 23

2.3 Humor och glädje i Sensoteket i Helsingfors. Mera info på sidan 21

3.3 Handikappservicelagen med inriktning på serviceplanen i Mariehamn. Mera info på sidan 21

7-8.3 Att hantera konflikter inom omsorgen i Tammerfors. Mera info på sidan 21

12.3 Vinterdag i Ellivuori i Sastamala. Mera info på sidan 15

Mars: Valdebatt i Helsingfors. Mera info på sidan 21

26.3 Dansgala på Norrvalla i Vörå. Mera info på sidan 24

Lördag i slutet av maj: simtävling i Karleby. Mera info på sidan 13

13-17.6 FPA-familjekurs för ungdomar med Downs syndrom 15-20 år i södra Finland. Mera info på sidan 23

27.6-1.7 FPA-familjekurs för ungdomar med funktionshinder/utvecklingsstörning 15-20 år i Österbotten. Mera info på sidan 23

FDUV:s Kongress och Studiedagar

ordnas 15-16 oktober 2011 på Holiday Inn Helsinki

FDUV:s dansgala

ordnas lördagen den 26 mars kl. 18-22 i Norrvalla idrottshall i Vörå
Mera information i nästa Gula Pressen